

RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA RAHBAR KADRLARNING KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI

Saidova Xurshida Alisherovna

Andijon viloyati Baliqchi tumani 3-
DMTT direktori

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli ta'lim sharoitida ta'lim muassasalari rahbarlarining kompetensiyalarini rivojlantirish strategiyalari va ularning samaradorligini oshirishdagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqolada rahbarlar uchun zarur texnik, boshqaruv va ijtimoiy-axborot kompetensiyalari tizimli ravishda rivojlantirilishi, KPI va elektron platformalar yordamida monitoring qilinishi, shuningdek, innovatsion va strategik boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish muhimligi ta'kidlanadi. O'zbekiston sharoitidagi raqamli ta'lim konsepsiyasi va boshqaruv tizimini optimallashtirish amaliyotlari misol qilib keltiriladi. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya jarayonida rahbar kompetensiyalarini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirish va global raqobatbardoshlikni kuchaytirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, rahbar kompetensiyalari, strategik boshqaruv, innovatsion liderlik, KPI, monitoring, O'zbekiston, boshqaruv samaradorligi, raqamli transformatsiya

Abstract

This article analyzes the strategies for developing the competencies of educational institution leaders in the context of digital education and their impact on improving management efficiency. It highlights the importance of systematically developing technical, managerial, and socio-informational competencies, monitoring them through KPIs and digital platforms, and fostering innovative and strategic management skills. The study provides examples from the implementation of digital education concepts and management optimization practices in Uzbekistan. The results demonstrate that developing leaders' competencies in the process of digital transformation is a crucial factor for enhancing educational quality and strengthening global competitiveness.

Keywords: digital education, leadership competencies, strategic management, innovative leadership, KPI, monitoring, Uzbekistan, management efficiency, digital transformation

Zamonaviy globallashtirish va raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim tizimida boshqaruvning yangi tamoyillarini shakllantirishni taqozo etmoqda. XXI asrning tezkor axborot oqimi, sun'iy intellekt, raqamli platformalar va avtomatlashtirilgan boshqaruv vositalarining keng joriy etilishi ta'lim muassasalari rahbarlaridan yangicha fikrlash, moslashuvchan qaror qabul qilish hamda yuqori darajadagi raqamli kompetensiyaga ega bo'lishni talab qilmoqda. Ayniqsa, raqamli ta'limga o'tish jarayoni rahbar kadrlarning kasbiy faoliyatida strategik boshqaruv, innovatsion liderlik, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish va raqamli jarayonlarni muvofiqlashtirish kabi ko'nikmalarning ustuvor ahamiyat kasb etishini ko'rsatib berdi.

O'zbekistonda keyingi yillarda ta'lim tizimini raqamlashtirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezident qaror va farmonlarida ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida optimallashtirish, boshqaruv tizimini avtomatlashtirish, onlayn platformalar orqali metodik ko'mak kuchaytirish va kadrlar malakasini oshirish bo'yicha aniq vazifalar belgilab berilgan. Xususan, "Raqamli ta'lim" konsepsiyasining bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etilishi maktabgacha, umumiy o'rta va oliy ta'lim tizimlarida boshqaruv sifatini yangi pog'onaga ko'tarishni

talab qilmoqda. Bu esa, o'z navbatida, ta'lim muassasalari rahbarlarining raqamli kompetensiyalarini tizimli ravishda rivojlantirishni dolzarb masalaga aylantirmoqda.

Raqamli ta'lim sharoitida rahbar kadrlar uchun zarur bo'lgan kompetensiyalar nafaqat texnik ko'nikmalar — raqamli platformalar bilan ishlash, elektron hujjat yuritish, ma'lumotlar bazasini boshqarish kabi amaliy bilimlarni, balki raqamli liderlik, innovatsion tashabbuskorlik, axborot xavfsizligini ta'minlash, raqamli madaniyatni shakllantirish va ijtimoiy-ma'naviy mas'uliyatni ham qamrab oladi. Shu bois, raqamli kompetensiyalarning mazmun-mohiyatini ilmiy asosda o'rganish, ularni rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish ta'lim tizimida samarali boshqaruvning asosiy shartlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar asosida boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish ta'lim muassasalari faoliyatining shaffofligi, tezkorligi va samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli muhitga moslasha olmagan rahbar kadrlar faoliyatida boshqaruvdagi kechikishlar, axborot almashinuvining sustlashuvi, qarorlar sifatining pasayishi kabi muammolar yuzaga kelishi mumkin. Demak, raqamli ta'lim sharoitida rahbarlarning kompetensiyalarini rivojlantirish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishi, innovatsion salohiyatining kuchayishi va global raqobatbardoshlikning oshishida muhim omil hisoblanadi.

Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish rahbar kadrlarning kompetensiyalarini yangi nuqtai nazardan shakllantirishni talab qiladi. Kompetensiya tushunchasi nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarni, balki rahbarning innovatsion salohiyatini, qaror qabul qilish tezligini, ma'lumotlarni tahlil qilish va boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Ilmiy tadqiqotlarda raqamli kompetensiyalarni uch asosiy guruhga ajratish tavsiya etiladi:

1. Texnik kompetensiyalar – raqamli platformalar va dasturlar bilan ishlash, elektron hujjat yuritish, ma'lumotlar bazasi va monitoring tizimlaridan samarali foydalanish.

2. Rahbarlik va boshqaruv kompetensiyalari – strategik rejalashtirish, innovatsion loyihalarni boshqarish, tashkilot ichida axborot oqimini muvofiqlashtirish va jamoa motivatsiyasini ta'minlash.

3. Ijtimoiy-axborot kompetensiyalari – raqamli madaniyatni shakllantirish, axborot xavfsizligini ta'minlash, manfaatdor tomonlar bilan samarali muloqot qilish.

Bu kompetensiyalar kombinatsiyasi rahbarning raqamli ta'lim sharoitida samarali faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, ularni tizimli ravishda rivojlantirish, baholash va monitoring qilish zarur.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim sharoitida ta'lim muassasalari rahbarlarining kompetensiyalarini rivojlantirish nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarni oshirish, balki strategik boshqaruv, innovatsion liderlik va raqamli transformatsiyaga moslashish qobiliyatini shakllantirishni talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, rahbarlar uchun texnik, boshqaruv va ijtimoiy-axborot kompetensiyalari tizimli ravishda rivojlantirilsa, ta'lim tashkilotlarining samaradorligi sezilarli darajada oshadi. O'zbekiston sharoitida raqamli ta'limni joriy etish jarayonlari rahbar kadrlarning malakasini oshirish, elektron platformalar va KPI tizimlaridan foydalanish, innovatsion loyihalarni boshqarish hamda strategik rejalashtirishni amalga oshirish imkoniyatini yaratmoqda. Shu bilan birga, kompetensiyalarni rivojlantirishda monitoring, baholash va indikatorlarga asoslangan tizimli yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, raqamli ta'lim sharoitida rahbar kadrlarning kompetensiyalarini rivojlantirish strategiyalari ta'lim muassasalari faoliyatini optimallashtirish, samaradorlikni oshirish va innovatsion salohiyatni mustahkamlashda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuv nafaqat amaliy

boshqaruvni takomillashtirish, balki ta'lim sifatini yaxshilash va O'zbekiston ta'lim tizimini global raqobatbardosh muhitga moslashtirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alimov R.O., Rasulyev A.F., Qodirov A.M. “O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish muammolari: nazariya va amaliyot”. Monografiya. T.: CONSAUDITINFORM — NASHR, 2006. – 438 b.
2. Maykl Porter. Mejdunarodnaya konkurentsia. Konkurentnie preimushstva stran. Izdatelstvo-Alpina Pabliher, 2017 g. 947 s.
3. Fatxutdinov R.A. Konkurentosposobnost: ekonomika, strategiya, upravlenie. – M.: Infra-M, 2000. – 312 s.
4. Valiyeva. F.R. Teoreticheskiye osnovy i evolyutsiya sistema kpi v upravleniya chelovecheskimi resursami. “Maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini rivojlantirish: amaliyot va xorijiy tajriba” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallar to'plami 1-qismi (2024-yil 23-24-may) – T.: Science and Innovation, 2024.
5. Valiyeva F.R., Sharipova G. N. Innovative technologies in improving the management of preschool educational organizations// International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE) DOI:10.9756/intjecse/v14i5.94 ISSN: 1308-5581 Vol 14, Issue 05 2022